

Predikan på tredje söndagen efter trettondagen 2018-01-21 Västerorts kyrkan

Evangeliet enligt Matteus kapitel 8, vers 5 - 13

När han gick in i Kafarnaum kom en officer fram till honom och bad om hjälp: "Herre, min tjänare ligger förlamad där hemma och har svåra plågor." Jesus sade: "Skall då jag komma och bota honom?" Officieren svarade: "Herre, jag är inte värd att du går in under mitt tak. Men säg bara ett ord, så blir pojken frisk. Jag är själv en som står under befäl, och jag har soldater under mig, och säger jag till den ene: Gå, så går han, och till den andre: Kom, så kommer han, och säger jag till min tjänare: Gör det här, så gör han det." Jesus blev förvånad och sade till dem som följde honom: "Sannerligen, inte hos någon i Israel har jag funnit en så stark tro. Jag säger er att många skall komma från öster och väster och ligga till bords med Abraham och Isak och Jakob i himmelriket. Men rikets egna barn skall kastas ut i mörkret utanför. Där skall man gråta och skära tänder." Och till officeren sade Jesus: "Gå. Du trodde och det skall ske." Och i det ögonblicket blev pojken frisk.

Vi har lyssnat till tre texter idag och vi har faktiskt hört dem i kronologisk ordning när det gäller när de skevs. Första Kungaboken skrevs någon gång runt år 600 före vår tideräkning, den handlar om historia och händelser som ska ha skett ca 300 år tidigare.

Romarbrevet skrevs år 57 efter vår tideräkning, då Paulus var i Korinth. Han skrev brevet innan han skulle resa till Rom men först skulle han åka till Jerusalem med den insamling han hade gjort bland de kristna i Mindre Asien.

Matteus-evangeliet är skrivet någonstans runt år 70 efter vår tideräknings början, mycket talar för att det var efter år 70 för det finns texter som antyder Jerusalems förstörelse som ägde rum just år 70.

Vi brukar nog tänka oss att i tid ligger evangelierna närmast de händelser som handlade om Jesus men så är det alltså inte. Berättelserna hade levt sitt eget liv och nått långt innan de skrevs ner i de fyra evangelier vi har. Det är en spännande tanke. Tro och liv blir till av annat än texter, hur heliga de än kan vara. Lite grann på temat Gud är större än Bibeln. Överhuvudtaget är teman som börjar med Gud är större... alltid en tillgång och en utmaning.

I dessa tre texter finns det en röd tråd. Texterna förhåller sig till relationen mellan Gud och mänskligheten och specifikt mellan Gud och det judiska folket, det utvalda folket.

Lyssna:

-Då skall alla jordens folk lära känna ditt namn och frukta dig, så som ditt folk Israel gör, och förstå att detta hus som jag har byggt är helgat åt ditt namn.

-Evangeliet är en Guds kraft som räddar var och en som tror, juden främst men också greken.

-Många skall komma från öster och väster och ligga till bords med Abraham och Isak och Jakob i himmelriket. Men rikets egna barn skall kastas ut i mörkret utanför...

När det gäller synen på det Judiska folkets utvaldhets status, staten Israels status, de kristna i Mellanöstern och då speciellt i Palestina så är det, och har alltid varit, känsliga frågor.

Okvädningsorden och skällsorden är många. Ett av alla dessa uttryck som skulle kunna haft en rimlig förklaring men som blivit ett invektiv är begreppet Ersättningsteologi.

Den rimliga positiva förklaringen av begreppet skulle vara att efter Jesu död och uppståndelse så har så att säga den kristna församlingen som fokus för Guds vilja ersatt det utvalda folket,

Judarna. Lite i linje med Paulus ord i sitt brev till Galaterna; *Nu är ingen längre jude eller grek, slav eller fri, man eller kvinna. Alla är ni ett i Kristus Jesus. Men om ni tillhör Kristus är ni också avkomlingar till Abraham och arvtagare enligt löftet.*

Den likaledes rimliga negativa tolkningen av begreppet vore att påstå att genom Kristus så har Judarna upphört att vara Guds utvalda folk. En sån tolkning kan ju rimligtvis ingen annan än Gud göra och det är inget vi vet har skett.

Därför är det inget bra begrepp även om det kan ha varit det från början. Möjligen lär vi oss av detta att begrepp kan tolkas olika och kanske framförallt användas för att misskreditera andra... så det är viktigt att vara noggrann med språk och ord. Dessa uppkomna konflikter, som allt för ofta handlar om att hitta argument för sin egen idé och allt för sällan handlar om att hitta en eventuell gemensam sanning och förståelse... dessa uppkomna konflikter kan hjälpa oss att hitta språk för det som förenar och det som är en framkomlig väg.

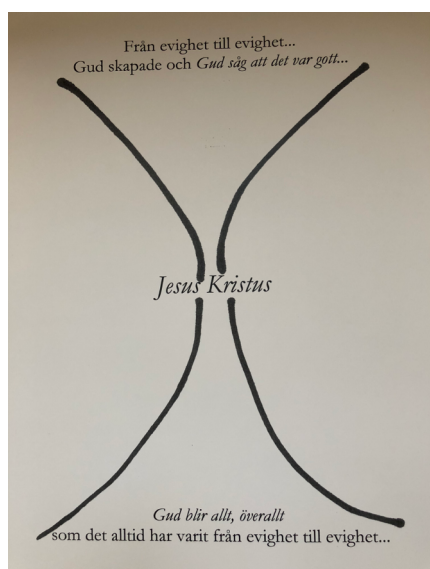
I just den här frågan handlar det om att tillåta sig att se att varje religion har och ska ha sin egen utveckling. Så låt oss byta ut det tveksamma begreppet Ersättningsteologi och istället prata om Utvecklingsteologi. Varje religion har sin utveckling och här och nu blir det framförallt fokus på de tre Abrahamitiska religionerna, de tre religioner som har rötter tillbaka till, som vi sjöng i scouterna, fader Abraham; Judendom, Kristendom och Islam.

Att ha ett synsätt på att dessa tre religioner var för sig har sin utveckling i relation till att de har en gemensam historia skulle kunna hjälpa oss att bli mer konstruktiva när det gäller samförstånd, samverkan och framtidstro.

Som kyrka har vi då först och främst att bejaka och förstå kristendomens utveckling. Som den går att förstå genom Bibelns berättelser men också i tiden efter och in i vår tid.

Jag läste teologi på Teologiska seminariet, på Lidingö mellan 1981 och 1984. Mycket som jag läste förstod jag inte ens då, annat som jag förstod då har bleknat i minnet men en hel del finns kvar. Bland annat minns jag en lektion om det som lite inomkyrkligt kallades *Bibelns frälsningshistoria*. Ett försök att förklara de stora dragen i Bibelns berättelser om människa och Gud, om varandet och skeendet, om var vi kommer ifrån och vart vi är på väg... alltså djupt vanligt förekommande och djupt existentiella frågor komprimerade i ett allt för internt begrepp. Låt oss strunta i begreppet och ta fasta på innehållet.

Denna teckning fick vi se...

Från evighet till evighet... Gud skapade och *Gud såg att det var gott*. Sedan gick det snett, det kallar vi syndafloden, eller kanske snarare att människan trodde för mycket om sig själv och för lite om kollektivet och om Gud. Tappade bort sin kompass av kärlek.

Ett folk blev utvalt för att Guds vilja skulle bli synlig och tydlig. Men det hjälpte inte. Då sände Gud *Domarna* för att hjälpa folket till rätta, det hjälpte inte. Då sände Gud *Profeterna* som skulle göra en god omvärldsanalys och därefter staka ut vägen, men folket lyssnade inte. Och det berättade utrymmet försnävades för att öka tydligheten. Då valde Gud att bli människa, det vi kallar Inkarnationen, Gud blev en av oss, en av oss alla.

Också detta för att hjälpa människorna tillbaka till sitt ursprung. Detta ledde till historiens starkaste och mest omtalade Passiondrama. Av kärlek till allt levande valde Guds son att vara konsekvent mot sina livsval, sina livsförbehåll, vilket ledde till lidande, död och uppståndelse. Kyrkan fick uppdraget att föra detta vidare. Ibland har det gått bra ibland inte. Kampen fortsätter, kampen för att upprätta människan, kollektivet, livet utifrån de skapelsegivna förbehållen. I tron på att *Gud blir allt, överallt* som det alltid har varit, från evighet till evighet...

Så om vi tillåter oss att anamma begreppet Utvecklingsteologi så finns det ett antal förbehåll som är med och formulerar en positiv utveckling, en utveckling med starka rötter.

Förbehåll som har sin grund i den totala öppenheten som *Skapelsens morgon* berättar om och som har sin grund i den totala öppenhet som säger att *Gud ska bli allt i alla* talar om. Förbehållen handlar aldrig om att stänga ute, handlar aldrig om att välja bort. Förbehållen handlar alltid om det som på djupet berör, det ytterst angelägna. Det som berör och innefattar alla människor i alla tider och överallt... rättvisa, fred, jämlikhet, tolerans, tro, hopp och kärlek.

Alla dessa ord som förvanskats för att någon eller några, personer, företag, sammanslutningar, länder och världsdelar, velat göra sig en egen vinst av något slag.

Men ord vars välkända innebörd och värde ständigt måste återerövas, reformuleras och bli avgörande... bli förbehåll när det kommer till om Utvecklingen är god eller inte

Den utveckling som bilden jag fick med mig från studierna i början av 1980-talet vill påminna om är den att syftet och målet alltid är att nå en större öppenhet, ett vidgat förhållningssätt, ett mer tolerant tänkande.

Och detta är gällande i kyrka såväl som i samhälle, lokalt såväl som globalt...

Att se och formulera tro utifrån en sådan utveckling ger också möjligheter att kritisera. Att sätta fingret på de sammanhang, regimer etc. som inte låter sig styras och ledas av öppenhet, vidgade förhållningssätt, tolerans. De ledare, politiker, kyrkor, religioner och länder som driver linjen att vi ska bara se om vårt eget måste få höra, från djupet av mänskligheten, från skapelsens innersta, från evighetens då, nu och sen, att det handlar om rättvisa, fred, jämlikhet, tolerans, tro, hopp och kärlek. För Guds och människors skull.

Vi måste få kritisera det palestinska ledarskapets korrupta handlande, vi måste få kritisera staten Israel när den begår våld på allt gott som Judendomen står för.

Vi måste få kritisera svensk Socialdemokrati när den fattar beslut som ligger långt från dess ideologiska rötter och närmre en stundande valdag och samma sak när det gäller Liberaler, Centerpartister, Moderater osv. Vart har all god vilja tagit vägen?

Förbehållen som blir tydliga då vi beskriver en religions positivt formulerade utvecklingslinjer, oavsett om det gäller Judendom, Kristendom eller Islam, handlar alltid... alltid om rättvisa, fred, jämlikhet, tolerans, tro, hopp och kärlek.

Vi får inte tappa detta fokus!

Vi gör det från tid till annan, vi drabbas på goda grunder av uppgivenhet, vi kan lätt känna oss vilsna och vi kan alla drabbas av att tänka först och främst på oss själva och vårt eget.

Och då... då behöver vi tro, om än aldrig så lite, då behöver vi Gud, om än aldrig så mycket.

En Gud som vill allt det där som vi också vill; Rättvisa, fred, jämlikhet, tolerans, tro, hopp och kärlek.

*När min tanke, tvivelstrött, obetvingligt motstånd mött
och ej mera mäktar strid – inneslut den i din frid.
All din nåd är öppen famn och ditt namn en ljuvlig barm
Vad du vill är belighet, men du är barmhärtighet.*

Amen.

Vi sjunger Psalm 217